

บทนำและความเป็นมาของปัญหา

ปัจจุบันมนุษย์มองเห็นความสำคัญของสื่อมวลชนชนิดต่าง ๆ เป็นต้นว่า หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และ ภาพยนตร์ มากขึ้น ทั้งนี้เห็นได้จากประเภของหนังสือพิมพ์ทางชาย ในท้องตลาด ปริมาณเครื่องรับวิทยุและโทรทัศน์ที่จำหน่ายและปริมาณโรงภาพยนตร์ที่เพิ่มมากขึ้นทุกที จึงเป็นที่เชื่อได้ว่าสื่อมวลชนชนิดต่างๆ เหล่านี้ในวันแต่ละจะมีอิทธิพลมากขึ้น

ในบรรดาสื่อมวลชนเหล่านี้ วิทยุเป็นสื่อมวลชนชนิดหนึ่งที่ได้รับการนิยมนจากผู้ฟัง อย่างแพร่หลาย จากรายงานการสำรวจวิทยุและโทรทัศน์ที่พระราชอาณาจักร พ.ศ. 2518 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปรากฏว่ามีครัวเรือนที่มีเครื่องรับวิทยุทั่วประเทศถึงร้อยละ 73.6 โดยเป็นครัวเรือนที่อยู่ในเขตเทศบาลร้อยละ 15.6 และ เป็นครัวเรือนที่อยู่นอกเขตเทศบาล ร้อยละ 84.4¹ จึงเห็นว่าประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งได้แก่ประชาชนกลุ่มที่อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลนั้น มีเครื่องรับวิทยุที่จะใช้ฟังข่าวสาร และอาจใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ได้กว

เมื่อเป็นเช่นนี้ย่อมเป็นโอกาสดีที่นักการศึกษาจะได้อาศัยวิทยุเป็นสื่อในการให้การศึกษากับประชาชน เพราะวิทยุนอกจากจะเป็นสื่อมวลชนที่มีคุณค่าสูงแล้วยังสามารถที่จะนำไปใช้ในการให้การศึกษากับประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย เพราะวิทยุสามารถนำครูที่สอนเก่งเป็นเยี่ยมมาสอนนักเรียนได้ทีละมากๆ ทำให้นักเรียนมีโอกาสเรียนกับครูที่สอนเก่งและเป็นการประหยัดอีกด้วย²

¹ ผลสำรวจจรรวมครัวไทยมีโทรทัศน์ร้อยละ 10.8 ประชาชาติรายวัน วันที่ 9 มีนาคม 2519 , หน้า 7

² ดร. กอ สวัสดิ์พานิช และ เมืองชัย ทาเจริญศักดิ์ "เศรษฐกิจการศึกษา" ชมทางวิชาการ (สหกรณ์ขยายส่ง , 2510) หน้า 7.

นอกจากนี้วิทยุยังมีคุณค่าต่อการเรียนการสอนหลายอย่าง เช่น

1. เสนอเรื่องราวได้ทันต่อเหตุการณ์
2. ให้ความรู้สึกที่ประทับใจและเป็นจริง
3. สามารถเอาชนะในเรื่อง เวลาและความห่างไกล
4. สามารถเร้าอารมณ์ของผู้ฟังให้คล้อยตามได้
5. เป็นอุปกรณ์การสอนที่สิ้นค่าใช้จ่ายน้อยเมื่อเทียบกับอุปกรณ์การสอนบางประเภทในแง่ประโยชน์ที่ได้รับ³

ในการใช้วิทยุควรประกอบการสอน ควรจะแบ่งเป็นชั้นๆ ดังนี้

1. เตรียมตัวครู
2. เตรียมตัวนักเรียน
3. ฟังรายการ
4. อภิปรายและรายงานผลการฟังรายการ
5. ตีความผล

การเตรียมนักเรียนควรแจ้งให้นักเรียนทราบล่วงหน้าว่า กำลังจะฟังรายการอะไร ควรสนใจตอนไหนเป็นพิเศษ ครูควรเล่าเรื่องย่อ ๆ ให้นักเรียนฟังก่อนตอนใดสำคัญหรือเป็นคำศัพท์ยากก็เขียนและอธิบายบนกระดานคำเสียก่อน และแจ้งให้นักเรียนทราบว่าประโยชน์ที่จะได้รับจากการฟังรายการมีอะไรบ้าง เวลาฟังนักเรียนต้องฟังตั้งใจ ๆ ตอนใดสงสัยให้จดบันทึกเอาไว้เพื่อนำมาอภิปรายเมื่อจบรายการแล้ว การอภิปรายอาจใช้วิธีตามทั่วไปเพื่อจะได้ทราบว่านักเรียนฟังครบตามหัวข้อที่ครูเสนอแนะไว้ก่อนฟังหรือไม่ หลังจากฟังรายการจบแล้วควรมีการตีความผล และควรมีกิจกรรมต่าง ๆ เช่น อ่านหนังสือเพิ่มเติม ภูศิณีสกริ

สัมภาษณ์บุคคล หรือทำรายงานการฟังรายการ เป็นต้น 4

เพื่อให้การเรียนการสอนโดยใช้รายการวิทยุโดยดัดแปลง เราควรคำนึงถึงสิ่งต่างๆ

ดังนี้

1. อย่าใช้รายการวิทยุสอนแทนครูแต่จงใช้เพื่อช่วยครูเท่านั้น
2. ถ้าเป็นไปได้ควรหลีกเลี่ยงการฟังในหอขนาดใหญ่ที่จริงแล้วควรฟังในชั้นเรียนเดิมๆ เพราะมีวัสดุอุปกรณ์พร้อม
3. ควรเลือกฟังเฉพาะรายการที่ดี ๆ
4. ต้องเตรียมนักเรียนให้พร้อมก่อนฟัง
5. ต้องพิจารณารายการและวิเคราะห์ดูว่าจะใช้กิจกรรมอะไรประกอบจึงจะเหมาะสม
6. ต้องรวมฟังอย่างมีความสุขอย่างเอาใจใส่
7. ควรใช้วัสดุประกอบช่วยเสมอ
8. หลังจากฟังรายการแล้วควรมีกิจกรรมเพิ่มเติม
9. ควรมีกារวัดผลรายการ
10. ไม่ควรฟังซ้ำ ๆ โดยไม่จำเป็นเพราะจะทำให้เบื่อหน่าย
11. ควรให้คำแนะนำแก่ฝ่ายจัดรายการควรวางรายการควรเป็นแบบใด
12. เลือกใช้เครื่องรับวิทยุที่มีคุณภาพดี 5

การเรียนการสอนโดยใช้รายการวิทยุโรงเรียนนั้นเราควรคำนึงถึงองค์ประกอบ

3 อย่าง คือ ครูผู้ใชรายการวิทยุ เนื้อหาวิชาในรายการวิทยุ และนักเรียน ดังนั้นครูผู้ใช้

4

James W. Brown , A-V Instruction : Materials and Methods

(McGraw-Hill,1959) ,pp 185-196.

5

H.C. McKown , Audio-Visual Aids to Instruction,

(McGraw- Hill Book Co.,1949) , pp294 -303.

รายการวิทยุโรงเรียนควรเตรียมตัวก่อนไปอย่างเต็มที่ เนื้อหาวิชาในรายการวิทยุโรงเรียนควรสัมพันธ์กับประสบการณ์ของเด็ก และนักเรียนควรมีกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีลักษณะ เป็นสักริยา คือให้มีโอกาสสนองตอบต่อรายการวิทยุโรงเรียนด้วย 6

นอกจากนี้เราต้องยอมรับว่าการสอนโดยวิทยุรายการวิทยุโรงเรียนยังเป็นของใหม่ ครูผู้สอนอาจไม่เข้าใจวิธีการใช้เพียงพอสั่งจะทำให้เกิดผลเสียได้ ดังนั้นจึงควรอบรมครูผู้สอนโดยวิทยุรายการวิทยุโรงเรียนให้มีความเข้าใจถูกต้องก่อน และในการวางแผนการเรียนควรวางแผนการเรียนไว้หน้าชั้น และหันหน้าเข้าหาชั้นเรียน เพื่อให้ทุกคนมองเห็นและเครื่องรับวิทยุที่ใช้ควรเป็นเครื่องรับวิทยุที่มีคุณภาพดีด้วย 7

รายการวิทยุโรงเรียนมีความบกพร่องในตัวเองหลายอย่าง ถ้าผู้ใช้รายการวิชาความเข้าใจในข้อบกพร่องเหล่านี้จะทำให้เกิดผลเสียในการใช้รายการวิทยุโรงเรียนได้ ข้อบกพร่องดังกล่าวได้แก่

1. การสอนโดยวิทยุรายการวิทยุ เป็นการสื่อความหมายทางเดียว
2. ตารางออกอากาศกับตารางสอนของโรงเรียนมักจะไม่ตรงกัน
3. มีปัญหาด้านบริหาร
4. ไม่สามารถเปิดฟังก่อนได้ และเมื่อฟังจบแล้วเปิดซ้ำอีกไม่ได้
5. ถ้าผู้ฟังขาดสมาธิ การฟังจะตกๆหล่นๆ ไม่ต่อเนื่อง 8

6 ยง อิงคเวทย์ , วิทยุโรงเรียนการไร่เรียน (โรงพิมพ์ส่งเสริมอาชีพ , 2506) หน้า 2 - 3

7 กองเผยแพร่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ , วิทยุโรงเรียนหลักการและวิธีสอน (โรงพิมพ์ส่งเสริมอาชีพ, 2506), หน้า 32

8

Edgar Dale , op.cit. , pp 285-287.

นอกจากนี้ รายการวิทยุยังมีข้อบกพร่องอื่น ๆ อีก เช่น

1. เนื้อหาที่ออกอากาศบางครั้งนักเรียนยังเรียนไม่ถ่อง
2. โรงเรียนแต่ละแห่ง เปิดเรียนไม่พร้อมกัน การจัดเนื้อหาให้ตรงกับเรื่อง
ที่เรียนลำบาก
3. ครูบางคนไม่มีความสามารถในการสอนโดยวิธีนี้ จึงทำให้การสอนไม่ได้ผลดี
4. การสอนโดยใช้วิทยุเป็นการฟังแคฝ่ายเดียว เนื้องสัยชะงักไม่สามารถ
ซักถามได้⁹

เพื่อให้การเรียนการสอนโดยใช้รายการวิทยุโรงเรียนประสบผลดี ครูผู้ไชรายการ
วิทยุโรงเรียนควรจะ

1. ศึกษาและหาประสบการณ์เกี่ยวกับหลักการสอนโดยใช้รายการวิทยุโรงเรียน
2. หาความรู้เกี่ยวกับเทคนิคการผลิต การเลือกและการใช้อุปกรณ์ประกอบการสอน
3. เข้ารับการฝึกอบรมหรือสัมมนาพร้อมกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายวิทยุโรงเรียน
4. โรงเรียนที่ไม่มีงบประมาณซื้ออุปกรณ์ประกอบการสอนหรือโรงเรียนที่อยู่ในทอง
ถิ่นกันดารไม่สามารถหาอุปกรณ์ได้เพียงพอควรติดต่อขอความช่วยเหลือจากสถาบัน
ฝึกหัดครูหรือสถาบันการศึกษาทุกแห่งที่มีการสอนเกี่ยวกับการผลิตและการใช้อ
อุปกรณ์ประกอบการสอน¹⁰

ทุกฝ่ายข้างต้นเป็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการนำรายการวิทยุมาใช้ในการจัดการ
ศึกษาในโรงเรียน สำหรับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน รายการวิทยุก็สามารถที่จะนำมาใช้
ได้อย่างมีประสิทธิภาพเช่นกัน โดยลักษณะของรายการวิทยุที่จะใช้ในการจัดการศึกษากว
เป็นดังนี้

⁹ Willey Roy De Verl , Radio in elementary Education , (D.C.
Heath and Company , 1948) , p.27

¹⁰ วิโรจน์ แสนเสมอ "การศึกษามัธยมศึกษาและอุปสรรคในการใช้วิทยุโรงเรียนประกอบการ
การสอนของโรงเรียนเขตจังหวัดแพร่" วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร, 2517; หน้า 116

ก. รายการทั่วไป แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

1. ระดับชาวบ้าน จัดสำหรับผู้ใหญ่ในชนบทและในเมืองที่มีพื้นฐานความรู้ไม่สูงนัก
2. ระดับผู้นำ จัดสำหรับผู้ใหญ่ที่มีพื้นฐานความรู้และความเข้าใจอยู่แล้ว
3. ระดับเยาวชน จัดสำหรับเยาวชนที่มีโอกาสเข้าเรียนในโรงเรียนหรือช่วงเวลาปิดภาคเรียน

เนื้อหาสำหรับรายการทั่วไปแบ่งเป็น 5 ประเภท คือ

1. การเกษตรและอาชีพ
2. ธรรมจริยา และภูมิปัญญา
3. การอนามัยและการวางแผนครอบครัว
4. ความเป็นพลเมือง
5. สันทนาการ

ข. รายการเรียน เป็นรายการวิทยุที่จัดให้ผู้เรียนได้เรียนตามหลักสูตรที่แน่นอน และมีการลงทะเบียนวิชาเรียนด้วย แบ่งเป็น 3 ประเภท คือ

1. การศึกษาแบบกลุ่มสนใจ จัดสำหรับประชาชนทั่วไป หลักสูตรมีกำหนด 6 เดือน ฟังรายการสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ๆ ละ 30 นาที รวมเวลาเรียนทั้งหมด 24 ชั่วโมง นอกจากนี้ยังจัดให้พบกับวิทยากรเดือนละหนึ่งครั้ง ๆ ละ 2 ชั่วโมง วิชาที่เปิดสอนมีดังนี้
 1. กฎหมาย
 2. การปกครอง
 3. เศรษฐกิจ
 4. การเกษตร
 5. การสหกรณ์
 6. การพาณิชย์และบัญชี

7. ประชากรศึกษา
8. สุขภาพอนามัย
9. การเลี้ยงดูเด็ก
10. อื่น ๆ

2. การศึกษาแบบ เบ็ดเสร็จชั้นอาเนกเขียนได้ เป็นการศึกษาสำหรับผู้อ่านเขียนยังไม่ได้ กำหนดหลักสูตรไว้ 6 เดือน
3. การศึกษาสายสามัญระดับ 3 - 4 เป็นการศึกษาวิชาสามัญ เทวชั้น ป.7 และ มศ.3 กำหนดหลักสูตรการเรียนไว้ 1 ปี 6 เดือน วิชาที่เรียนมี ภาษาไทย สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ สุขศึกษา ภาษาอังกฤษ และวิทยาศาสตร์¹¹

การที่จะนำวิทยุเข้ามาใช้ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน อาจประสบข้อลำบากหลายอย่าง เพื่อให้การดำเนินงานได้ผลดี จึงควรพิจารณาในเรื่องต่อไปนี้

1. ควรพิจารณาในเรื่องการลงทุน
2. การเริ่มโครงการใหม่ ๆ ควรวางแผนอย่างระมัดระวัง
3. ควรใช้สื่อมวลชนหลาย ๆ ประเภทเขารวย
4. ควรจัดสรรเวลาในการออกอากาศ จัดสรรการเงิน และการฝึกอบรมผู้ดำเนินการให้
5. ควรให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมมากที่สุด
6. ควรศึกษาการดำเนินงานของประเทศอื่นที่ได้ผลดีมาแล้ว
7. ควรมีการวิจัยวิธีนำวิทยุมาใช้ประโยชน์ตามสมควร
8. ควรมีการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ผู้ผลิตรายการ โดยให้ชาวบ้านรวมด้วย
9. ควรประสานงานกับข้าราชการในท้องถิ่น เพื่อจะได้รับความสะดวกและการสนับสนุน¹²

¹¹ กรมสามัญศึกษาและกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ โครงการวิทยุและโทรทัศน์เพื่อการศึกษานอกโรงเรียน (อศส่าเนา) หน้า 5 - 7.

¹² เกียรติชัย พงษ์พาณิชย์, สื่อมวลชนเพื่อการศึกษและพัฒนาชุมชน (โรงพิมพ์พิมพ์เนต, 2518), หน้า 166 - 170.

สำหรับงานวิจัยวิทยุโรงเรียนมาใช้เป็นอุปกรณ์ในการจัดการศึกษาในโรงเรียน
 ของไทยนั้น คำเนืงนามมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2504 โดยนายประเวศมฤคกระพรวนศึกษาธิการเป็นผู้
 ผู้รับผิดชอบทั้งหมด ครั้นต้นปีการศึกษา 2515 ของการที่ขอพระราชทาน กระทรวงมหาดไทยได้
 แบ่งงานรับผิดชอบเกี่ยวกับงบประมาณการจัดหาเครื่องรับไป ส่วนงานวิชาการยังอยู่ในความรับ
 รับผิดชอบของศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาอยู่ ซึ่งการนำรายการวิทยุโรงเรียนมาใช้เป็นอุปกรณ์
 ในการจัดการศึกษา เป็นงานทางการศึกษาที่อาศัยวิทยุเป็นสื่ออย่าง เดียวที่กระทำกันอย่างเป็น
 เป็นสันในปัจุบัน ส่วนการใช้รายการวิทยุเป็นอุปกรณ์ในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนนั้นยัง
 กระทำกันน้อยมาก

การดำร รวงรวิจัยและรวงรเขียน ที่เกี่ยวข้อง

แบบของการจัดรายการวิทยุมีหลายแบบ เช่น

1. แบบพูดบรรยายสวน
2. แบบสัมภาษณ์
3. แบบอภิปรายเป็นคณะหรือโต๊ะกลม
4. แบบบันทึกเหตุการณ์จริง ๆ
5. แบบแข่งขันตอบปัญหา
6. แบบแถลงปัญหาหรือโศภาที่
7. แบบละคร
8. แบบห้องเรียนจำลอง
9. แบบคนตรี
10. แบบสาธิต ¹³

¹³ กองเผยแพร่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, อิทธิพลและความรับผิดชอบของสื่อมวลชน (โรงพิมพ์กรมการทหารสื่อสาร, 2507), หน้า 165

นอกจากแบบต่างๆที่กล่าวข้างต้นแล้วยังมีแบบอื่นๆอีก เช่น

แบบรายการวารสาร (Magazine program)

แบบรายการวิทยุประกอบภาพ (Radiovision)

สำหรับงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการใช้รายการวิทยุเป็นอุปกรณ์ประกอบการสอนนั้น ไคกระทำกันทั้งในประเทศและต่างประเทศทั้งนี้ การศึกษาและวิจัยในต่างประเทศ

ในประเทศจอร์แดน ได้ศึกษาปัญหาการใช้รายการวิทยุโรงเรียนประกอบการสอน และได้สรุปปัญหาจากการใช้รายการวิทยุโรงเรียน ดังนี้

- 1 ชั้นเรียนส่วนมากขนาดใหญ่เกินไป การร้อยละ 46 ของจำนวนชั้นเรียนทั้งหมด มีนักเรียนถึงชั้นละ 40 -80 คน
- 2 การฝึกอบรมครูเกี่ยวกับเรื่องวิทยุโรงเรียนที่ไคกระทำอยู่แต่เดิมนั้นใช้เวลาดสั้นเกินไป
- 3 โรงเรียนทั่วไปในจอร์แดนยังขาดแคลนอุปกรณ์การสอนอยู่มาก
- 4 การนิเทศการศึกษาซึ่งกระทำโดยครูใหญ่และผู้อำนวยการกระทรวงศึกษาธิการ ยังคงอยู่ทั้งปริมาณและคุณภาพ¹⁴

จากการศึกษาเปรียบเทียบผลการสอนวิชาประวัติศาสตร์ของอเมริกันระหว่างวิธีสอนโดยใช้วิทยุร่วมกับทัศนวัสดุกับวิธีสอนเป็นรายบุคคลโดยใช้ทัศนวัสดุเข้าช่วยปรากฏว่าผลการเรียนของทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และครูสามารถใช้รายการวิทยุประกอบการสอนวิชานี้ได้เกิดผลดีเช่นกัน¹⁵

14

Alami F. Adawia; " A Study of Educational Problems in Jordan as a Basis for the Establishment of a National School Radio Service", Dissertation abstracts, 25:3035, March 1965.

15

Richard E. Banister , Research in Education, (U.S. Government Printing Office, April, 1970, Vol. 5, No. 2), p 51.

ส่วนผลการวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพของวิทยุทำให้ทราบว่า การสอนโดยใช้รายการวิทยุนี้มีประสิทธิภาพเท่ากับการสอนตามปกติ แม้ว่ารายการวิทยุจะไม่สามารถเสนอสิ่งที่เกี่ยวข้องกับ การมอง เห็น ได้ก็มีประโยชน์เปรียบที่สำคญแต่ประการใด ¹⁶

การศึกษาและวิจัยภายในประเทศ

ผลการศึกษานักเรียนและอุปสรรคในการใช้รายการวิทยุโรงเรียนของโรงเรียนในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า

1. จำนวนนักเรียนที่เรียนจากรายการแต่ละครั้งมากเกินไป ทำให้ลำบากในการควบคุมนักเรียนในชั้น
2. อุปกรณ์สำหรับใช้ประกอบการสอนไม่เพียงพอ
3. เครื่องรับที่มีอยู่คุณภาพต่ำ และมีจำนวนไม่เพียงพอ ¹⁷

ในส่วนกลางได้มีผู้ศึกษานักเรียนในการใช้รายการวิทยุโรงเรียน ของโรงเรียนในส่วนกลางพบว่า

1. เกี่ยวกับการใช้รายการวิทยุโรงเรียนประกอบการสอนของครูวิทยุโรงเรียน
 - 1.1 ครูวิทยุโรงเรียนไม่สามารถใช้อุปกรณ์ประกอบการสอนได้ครบทุกครั้ง
 - 1.2 ครูวิทยุโรงเรียนส่วนมากเตรียมการสอนและเตรียมนักเรียนไว้พร้อมก่อนทุกครั้ง
 - 1.3 ครูที่สอนโดยใช้รายการวิทยุโรงเรียน ใช้รายการวิทยุโรงเรียนในห้องเรียนธรรมดา

16

Richard O. Forsythe, Research in Education , (U.S.

Government Printing Office , April 1971 , Vol.6, No.4.),p 58.

17

ชลด มาลานนท์, "การศึกษานักเรียนและอุปสรรคในการใช้วิทยุโรงเรียนประกอบการสอนของโรงเรียนในเขตจังหวัดนครราชสีมา" วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2516, หน้า 99 - 100

- 1.4 ครูวิทยุโรงเรียนส่วนมากไม่เคยเปิดเครื่องรับวิทยุให้นักเรียนฟังเองตามลำพัง
- 1.5 ครูวิทยุโรงเรียนส่วนใหญ่จัดให้นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมภายหลังจากการรับฟัง
2. เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการใช้รายการวิทยุโรงเรียน
 - 2.1 ครูวิทยุโรงเรียนส่วนใหญ่ขาดแคลนอุปกรณ์ประกอบการสอน
 - 2.2 จำนวนนักเรียนที่ฟังรายการแต่ละครั้งมากขึ้นไป
 - 2.3 เครื่องรับวิทยุไม่เพียงพอกับความต้องการ
 - 2.4 ตารางออกอากาศกับตารางเรียนบางครั้งไม่ตรงกัน
3. เกี่ยวกับความต้องการของครูวิทยุโรงเรียน
 - 3.1 ต้องการให้โรงเรียนจัดหาอุปกรณ์ไว้ให้อย่างเพียงพอ
 - 3.2 ต้องการให้กองเผยแพร่การศึกษาบริการให้ยืมหรือแจกจ่ายอุปกรณ์ ¹⁸

ส่วนการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิภาพของรายการวิทยุในแง่การศึกษาทำให้ทราบว่า

1. รายการวิทยุให้เนื้อหาที่ทันต่อเหตุการณ์
2. เนื่องจากรายการวิทยุให้ทั้งความรู้ และความบันเทิง จึงทำให้ผู้ฟังเกิดความเข้าใจดีและจำได้แม่นยำ
3. ช่วยให้เกิดความคิดและจินตนาการโดยการเสนอปัญหาและความคิดเห็นต่าง ๆ ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ¹⁹

¹⁸ สมศักดิ์ เจียมทะวงษ์, "ปัญหาและอุปสรรคในการใช้วิทยุโรงเรียนของโรงเรียนในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา" วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2512, หน้า 102 - 108.

¹⁹ สุภา ธำรงโชติ, "การศึกษاثิรพลของสื่อมวลชนที่มีต่อการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนอาชีวศึกษาจังหวัดพระนคร" วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2508, หน้า 9 - 15.

จากการศึกษาค้นคว้าของนักการศึกษาและจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทำให้ทราบว่า วิทยุเป็นสื่อมวลชนที่สามารถนำมาใช้เป็นอุปกรณ์ประกอบการสอนได้อย่างดี เพราะวิทยุเร้า ความสนใจผู้ฟัง ราคาถูกเมื่อเปรียบเทียบกับระยะเวลาที่อุปกรณ์ชนิดอื่น ทำให้นักเรียนได้เรียน แบบสกรียาและสามารถนำผู้เชี่ยวชาญทางการสอนจริง ๆ เข้ามาสู่ชั้นเรียนได้โดยง่าย

แม้ว่ารายการวิทยุโรงเรียนเป็นอุปกรณ์การสอนที่มีประโยชน์มากก็ตาม จากการ ศึกษาวิจัยในภาคอื่น ๆ ทำให้ทราบว่าครูวิทยุโรงเรียนประสบปัญหาหลายอย่างในการใช้ รายการวิทยุโรงเรียนประกอบการสอน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นภาคหนึ่งที่ครูจำนวนมาก ใช้รายการวิทยุโรงเรียนเป็นอุปกรณ์อย่างแพร่หลาย จึงควรศึกษาความต้องการ ความ คิดเห็น วิธีการใช้รายการวิทยุโรงเรียนของครู เหล่านั้น ถ้ามีปัญหาในการใช้รายการวิทยุ โรงเรียนเป็นอุปกรณ์การสอน ก็จะได้้นำเสนอต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำไปแก้ไขและปรับปรุง การดำเนินงานให้เกิดผลดียิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อทราบปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่ครูวิทยุโรงเรียนได้ประสบจากการใช้ รายการวิทยุโรงเรียนประกอบการสอน
2. เพื่อทราบวิธีการต่าง ๆ ที่ครูวิทยุโรงเรียนได้ปฏิบัติในการใช้รายการวิทยุ โรงเรียนประกอบการสอน
3. เพื่อทราบความต้องการและความคิดเห็นของครูวิทยุโรงเรียนในคานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้รายการวิทยุโรงเรียนประกอบการสอน
4. เพื่อทราบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการใช้รายการวิทยุ โรงเรียน
5. เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เสนอต่อคณะครูวิทยุโรงเรียนและ ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการใช้รายการวิทยุโรงเรียนในการให้การศึกษาแก่มวลชน เพื่อจะได้นำไปพิจารณาปรับปรุงงานในคานวิทยุโรงเรียนให้ดียิ่งขึ้น และยังคงจะ นำไปใช้เป็นข้อเปรียบเทียบในการนำรายการวิทยุมาใช้ในการวัดการศึกษา นอกกระบบในอนาคตอีกด้วย

รวมแผนฯ ของคณะ เมืองคนชองการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษากับ

1. ครูใหญ่ของโรงเรียนที่ใช้รายการวิทยุโรงเรียนเป็นอุปกรณ์การสอนของโรงเรียนในเขตจังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม และ กาฬสินธุ์ จำนวน 75 โรงเรียน ประจำปีการศึกษา 2518 และฟังรายการครบทั้ง 3 วิชา คือ สังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ ชีวรองและดนตรี
2. ครูผู้ใช้รายการวิทยุโรงเรียนประกอบการสอนทุกคน เฉพาะโรงเรียนที่สอนถึงระดับประถมศึกษาตอนปลายในเขตจังหวัดขอนแก่น กาฬสินธุ์ และมหาสารคาม จำนวน 75 โรงเรียน ในข้อ 1 ประจำภาคปลายปีการศึกษา 2518 เท่านั้น

ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย

เนื่องจากวิทยุโรงเรียนเป็นสื่อมวลชนและอุปกรณ์การสอนชนิดหนึ่ง ซึ่งมีคุณค่าและบทบาทมากในปัจจุบัน และนับวันแต่กิจการวิทยุโรงเรียนจะขยายตัวมากขึ้นไปเรื่อย ๆ ขณะนี้กิจการวิทยุโรงเรียนซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้ขยายรัศมีการส่งกระจายเสียงออกไปมากกว่าเดิม มีโรงเรียนเป็นจำนวนมากให้ความสนใจใช้รายการวิทยุโรงเรียนเป็นอุปกรณ์การสอน โรงเรียนเหล่านี้อาจประสบปัญหาและอุปสรรคบางประการทำให้รายการวิทยุโรงเรียนเป็นอุปกรณ์ที่ไม่ได้ผลดีเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งอาจมีปัญหาดังกล่าวต่างออกไปจากโรงเรียนในภาคกลาง การสำรวจครั้งนี้จะช่วยให้ทราบปัญหาอุปสรรค ความต้องการ ข้อคิดเห็นของผู้ใช้รายการวิทยุโรงเรียน ซึ่งข้อเท็จจริงเหล่านี้จะเป็นส่วนประกอบในการพิจารณาปรับปรุงกิจการวิทยุโรงเรียนในต่าง ๆ ให้ดียิ่งขึ้น เช่น

1. การจัดอบรมบุคลากร
2. การจัดบริการในคานาคู่มือการฟังรายการ
3. การจัดอุปกรณ์ประกอบการฟังรายการ
4. การนิเทศและสาธิตการสอนโดยใช้รายการวิทยุโรงเรียน เป็นต้น

วิธีดำเนินการวิจัย

- 1 ศึกษาค้นหาจากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2 สํารวจจำนวนโรงเรียนที่ใช้รายการวิทยุโรงเรียนประกอบการสอนในเขตจังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม และกาฬสินธุ์ จากหน่วยศึกษานิเทศจังหวัด
- 3 ใช้แบบสอบถามเพื่อสำรวจปัญหาในการใช้รายการวิทยุโรงเรียนประกอบการสอน
- 4 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าร้อยละ และใช้มาตราส่วนประมาณค่าในการหาน้ำหนักความเห็นและนำเสนอเป็นตาราง
- 5 สรุปผลและ เสนอแนะ เกี่ยวกับวิธีใช้รายการวิทยุโรงเรียนประกอบการสอนของโรงเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นิยามของคำต่างๆ

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่ทำการสอนถึง ระดับประถมศึกษาตอนปลายและเป็นโรงเรียนที่ใช้รายการวิทยุโรงเรียนประกอบการสอนครบทั้ง 3 วิชา ในเขตจังหวัดขอนแก่น มหาสารคาม และกาฬสินธุ์

วิทยุโรงเรียน หมายถึง รายการที่ออกอากาศที่ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษากรมวิภาการจักขึ้นเพื่อให้โรงเรียนต่างๆ ใช้ เป็นอุปกรณ์ประกอบการสอน

ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ครูใหญ่ของโรงเรียนที่มีการใช้รายการวิทยุโรงเรียนประกอบการสอน

ครูวิทยุโรงเรียน หมายถึง ผู้ดำเนินการสอนโดยใช้รายการวิทยุโรงเรียน เป็นอุปกรณ์ประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษา ภาษาอังกฤษ ขีบร้องและดนตรี

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามที่ นายสมศักดิ์ เจียมทะวงษ์ใช้ในการศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการใช้รายการวิทยุโรงเรียนประกอบการสอนของโรงเรียน

ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยที่คำถามบางข้อที่ไม่เกี่ยวข้องกับกรณีวิทยุโรงเรียนในชนบทออก
อาจทำให้ผลการวิจัยขาดความสมบูรณ์ และลำบากในการนำเสนอผลการวิจัยให้มีรายละเอียด
ครบทั้งหมด ถ้าโครงสร้างและรูปแบบสอบถามและวิธีการทางสถิติที่เหมาะสมกว่านี้คงจะทำให้
การวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

003375

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย